

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у азату, на по године
10 фран., на четврт год. 6. фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштан-
ском упутницом непосредно ад-
министрацији „Гл. Црногорца“
на Цетиње, или отпраћеништва-
ма новина на коју драго пошту;
а коме је наручнице, може се
претплатити год. г. *Мера Рама-
дановића*, К. Ц. агента у Котор.
Дописи се шаљу уредништву.
Рукописи се не враћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет псе-
ра по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њ. В. Књаз Насљедник нао-
ди се у Карлсбаду.— Г. Губастов, царско-руски
министар на Цетињу, отпутовао је
у Беч.— Г. потпуковник Машин, из-
вазредни посланик србијски на Це-
тињу, поводом рођен-дана Њ. В.
Краља Александра, био је унапре-
ђен за пуковника.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 13 августа.

О унутрашњем положају у Аустро-угарској петроградско „Н. Време“ пише: „Последње вјести из Беча већ не допуштају сумњати у озбиљност положаја, што је створило у Аустрији обструкционизам њемачке опозиције рајхератске. Ова опозиција једнако изјављује да неће промијенити своје држање, док влада не опозове своју наредбу о равноправности језика у Чешкој, и до тога долази, да обара сву одговорност на већину рахерата за данашњи те-
жак положај, и тијем проглашује нову теорију о праву превласти мањине над већином парламентарном. Тако нема изгледа, да би рајхерат могао обновити компромис са Угарском до последњег рока, а то је до краја децембра. У пркос словенско-класикалне већине, Туново министарство принуђено је да влада без рајхерата, користећи се 14-ијем параграфом устава, који допушта у случају нужде, да се замијене одлуке парламента указима Царевим. Али Угарско министарство барона Банфија не допушта, да у ствари обновљена компромиса од г. 1867 лична воља Царева замијени одобрење аустријског парламента. Банфи се формално обвезао угарском парламента да неће на то пристати, па и кад би његово министарство дало оставку, никакво друго министарство не би нашло већину у парламента за такво ријешење питања. У таквом положају без изласка министри пресједници обје половине монархије савјетују се у Ислу са Царем, који не хоће да попусти њемачкијем обструкционистима, али који такође одбија пројект барона Банфија, да се привремено замијени компромис од 1867 трговинским уговором између Аустрије и Угарске, пошто би такав уговор претпостављао потпуно економску диобу двију половина државе, на што тежи у Угарској странка „независности“, која сања о потпуној политичкој самосталности краљевине Угарске. Из данашње бечке депеше види се, да се Цар Франц Јосиф савјетовао са неколико чланова аустријскога и угарскога министарства. Он је говорио са Маџаром Калајем, са Чехом Кајцлом, и са њемачкијем конзервативцем Бернрајтером. Графа Туна и барона Банфија примио је у заједничкој аудијенци, који су му изложили своје ставовиште, гдје су одлучили да наставе савјетовање у Пешти у присуству осталих министара. Трудно је да ће та савјетовања постићи добар успјех. Угарска неће ни у ком случају пристати да се обнови ком-

промис г. 1867 путем царске наредбе мјесто одлуке парламентарне, јер држи да би јој корисно било, да се економно одијели од Аустрије, бар с тога, што би то био први корак к персоналној унији. Цар и граф Тун имају само један исход — да на мјесто садашњег рајхерата сазову други, који би изабрали аустријски народи на основу новог устава. Али допјети нов устав, посао је врло озбиљан и трудан. Замијенио Цар дапанни наборни ред преставницима покрајинских сабора, или општијем гласовањем, таква промјена била би државијем удиром, а честити Цар аустро-угарски не изгледа да је склон на то, што потврђују доста распрострањени гласови у Бечу, да би се он прије одрекао престола него ли ставио руку на постојећи устав у Аустрији. До сада се колебање Царско могло протумачити сравнитељном удаљеношћу последњег рока, што га је Угарска поставила. Али дани пролазе у безплодним покушајима да се дође до споразума са њемачком опозицијом. До свршетка године већ не остају ного четири мјесеца и по. Близу је вријеме кад ће се морати пристати или на економску диобу Угарске и Аустрије, или замијенити рајхерат народијем преставништвом другачијег карактера и поријекла. На што ће се ријешити Цар Франц Јосиф — показиће блиска будућност.“

Органи јавног мишљења у Шпанској као да се једнодушно подлажу крутој судбини отаџбине. И републикански листови просто саопштавају услове мира, а један од њих болно констатујући, да је сада Шпанска спала на државу трећег степена. Министријалини пак „Глобо“ прориче, да закључењем мира почиње нова историја Јевропе. „Н. Време“ воли, да у овоме прорицању, као у ономе констатирању републиканских листа, има истине. Шпанска, изгубивши све колоније и најбоље бродовље, не може више играти улогу најаче државе другог степена, коју је до сада играла. Она већ не може учествовати у општејевропском политичком животу, и тако ће остати док патриотизам свог народа и напори владе не даду почетак онаком препорођају, које је наступило тако брзо у Француској савијем пораженој назад двадесет и пет година. А то је могуће. Прије свега треба једнодушност народа, да влада у унутрашњости не ствара потешкоћа, и ако се, може бити, није нашла на висини свог трудног задатка, заглављујући у рат, истина под притиском јавног мишљења.

Што се тиче прорицања оног мадридског листа, да почиње нова историја Јевропе, петроградски лист вели, ако мисли на нове односе јевропских држава са америчкијем Сједињенијем Државама, да у томе има доста истине. Сједињене Државе први пут су изашле у улози ратне и поморске државе, која је у стању уздржати своје захтјево. Од те улоге Американци се неће одрицати добровољно, и треба очекивати, да ће Јевропа морати у будућњем међународнијем догађајима, особито на далеком истоку, морати врло озбиљно узимати их у рачун, и то ће састављати нову главу у јевропској историји. „Јевропска дипломатија — наставља ру-

ски лист — као да је то предувиђала, уздржавајући се од свакога мијешања у шпанско-америчку распу. Велике силе нијесу криле своју жељу, да не долазе у сукоб са Сједињенијем Државама због Шпанске. Сада наступа вријеме, када треба да се види, до ког степена у Вашингтону увиђају услугу, коју су учиниле Сједињенијем Државама оне владе великих сила, које су по својојем пређашњијем односима према заатлантској републици имале највише права да дају несобичне савјете умјерености држави, која је започела рат са много слабијем противником.“

КЊАЗ БИСМАРК И РУСИЈА.

(Из петроград „Н. Времена.“)

II.

„Старајте се, да сачувате или да стечете најтежје руско пријатељство, а све остало — споредне су ствари!“ Тај је завјештај оставио творац тројног савеза против Русије, пошто је схватио све последице берлинског конгреса, које се најпослије елине у облик руско-француског савеза. Понављајући тај свој завјештај, Бисмарк је сам признавао велики терет своје погрешке г. 1878 на берлинском конгресу.

Основ пријатељства Књ. Бисмарка са дипломатском и придворном Русијом био је положен у Франкфурту, а утврђено је за пријеме посланиковања Бисмаркова у Петрограду. Бисмарк је у Франкфурту подржао ијепто и енергично за вријеме кримског рата политику неутралитета Прусије и с њом све њемачке конфедерације, не следејући аустријскоме примјеру. Чинећи Русију такну услугу, он је опет рачунао на Русију, и није се преварио. Отада се може сматрати, да је Бисмарк у сфери свог уплива имао двије дипломатске канцеларије: не само пруску него и руску.

Бисмарку је врло много помогло у Петрограду: име што је у Франкфурту стекао; његов је ум, његов хумор, познавање рускога језика, његова оригиналност, груба отвореност, и његово реформаторство у дипломатији, која је била окована у Метерничковом облику. Најпослије му је и то помогло, што Бисмарк није нашао у петроградским дипломатским круговима не само ни једнога себи равного дипломата, него ни који би му се могао приближити по таленту, далеком погледу и жељезном патриотизму. А он је сам себе називао учеником „великога државника“ — Књаза Горчакова....

Цар Александар II. писао је у почетку г. 1886 пруском Краљу Фридриху Вилхелму II: „Да останемо ми за ваада пријатељи и да измолимо благослов Свевишњег на наш двојни савез. Будите, драги ујаче, увјерени, да ћу ја за ваада остати Вама признателан за сјајно држање, које сте Ви знали сачувати у Прусији за све вријеме ове кризе, и које нам је било толико корисно.“

Руска дипломатија такођер се чисто-срдечно присадињавала том програму, који је тако користан био Прусији. У односима према Прусији — писао је Књаз Горчаков — ми имамо дужности.

Бисмарку је преоставало само да његује то земљиште у Петрограду. Но видећи руску искреност, чисто срце и простодушност, није ли му могла доћи на ум мисао, да не треба сасвијем експлоатирати у своје дипломатске сврхе пријатеља тако вјернога, отворенога и несобичнога? Али су то могли мислити само они, који нијесу знали, како је Бисмарк схваћао свој дуг према своме Краљу и према својој отаџбини.

У дугогодишњој сјајној дипломатској каријери Бисмарк нема ни једнога момената, кад би он добровољно попао на компромис, који није био користан њемачком народу. Ако је г. 1875 морао спремити у шкрабину план коначног уништења Француске, то је било противу његове воље. И за то, што се морао покорити одлучном veto Русије, Бисмарк је кроз двије године

и по одговорио онјем, што је допустио да се изврши на берлинском конгресу.

Г. 1875 и 1878 биле су кардиналне етапе у најновијој политичкој и савезној политици Русије, Њемачке, Француске, Аустрије и Италије. Ведро небо руско-њемачких односа држало се пунијех двадесет година. Од г. 1875 Бисмарк није могао од себе крвити, да руска дипломатија, у особи Књаза Горчакова, који није могао да не увиди, да га је „ученик“ преваришао, — не пропусти случаја, да ограничи превласт Бисмарка у јевропскијем пословима. По својој природи Бисмарк је био склоњен да напада а не да се брани. И да је на берлинском конгресу Бисмарк свео њеке рачуне са руском дипломатијом, сада већ не може бити сумње. Али како је он прешао границу личних рачуна и пао у јавну погрешку, у раздор са јавнијем мишљењем у Русији, са њенјем народнијем осјећањем, послуживши Инглеској, то се не може без труда разумјети. Капком, која је препунила чашу Књаза Бисмарка, у колико се зна, био је споразум Русије с Аустријом испред руско-турског рата, мимо Бисмарка. Кад је за то дознао Бисмарк, он је одлучио да не буде тога споразума. Татишев пише: „У брзо последи састанка Књаза Бисмарка и профа Андрашија у Салибургу, у септембру г. 1877, одма последи наших неуспјеха пред Шлевном, бечки двор је почео објелодањивати тежњу да се ослободи обвеза узетијех на себе према нама, а пошто су били потписати услови мира с Туреком, он их се сасвијем одрекао.“ И Књаз Бисмарк је допустио Инглеској да одузме добру половину руске побједе над Туреком.

Било је и другог исхода. Бисмарк је могао, ради сопствене задовољности, оставити руске опумоћенике, да учине оно што су учинили на берлинском конгресу, па сам лично, на њихов пораз и срамоту, да извојује главне тачке сан-стефанског мира, ради чега није му требало да потроши ни једнога поморанскога гранадирера, него је ту довољна била добра воља жељезнога канцелара.

Књаз Бисмарк је знао лично од Дизраелија боље него ико, како се вирао у свом увјерењу гроф Шувалов, за ким се повео и петроградски кабинет, да би Инглеска у том случају заратила. Али Бисмарк није хтио о томе обавијестити руске опумоћенике.

(Свршетак слиједи.)

ДОПИСИ.

Подгорица, 15 јула 1897. — („Помоћ у нужди.“) На глас набојности Васејевнића у Турекој, неки од ондашњих грађана замолише г. г. ком. Гигоју Беговића и кап. Крета Јанковића, да измоле дозволу код стварије власти, како би се неколико добровољних прилога скупило да се пошље пострадаој нашој браћи Васејевнићима, који су пребјегли од непријатељске навале у нашу границу. Г. г. ком. Беговић и кап. Јанковић одма се одважно изјави грађанства и добивши дозволу са Цетиња, одма грађани отадоше највећијем одушевљењем прилагати да прије пруже помоћ пострадаој браћи, и сво ви достављам списак прилога, с молбом да га објелоданите.

Г. Ком. Гигоје Беговић фор. 22.
По 20 фор. г. г. Василија Марковић и Андрија Гвозденовић.

Г. кап. Крето Јанковић 16 ф. 49 и.
По 15 фор. г. г. оф. Саво Шестик и оф. Велиша Лукић.

По 10 фор. г-ђа Јубица брнц. Јова Мартиновића. г. г. др Митар Радловић, Ђоко Бр. Мијатовић, Богдан Р. Чађеновић, Сокол Бац, олд. фратор Стеван Палетић, Англо Монтегиро, Ђоко Лукачевић, Јово Стијовић, Иво и Марко Радловићи.

По фор. 9 и 52 нов. г. г. Васил К. Ђиновски и Иво Шуњин Пејовић.

Г. Богдан Кикић 8 фор.

Г. Калиштан Танасијевић 7 ф. 50 и.
По 5 фор. г. г. Јаков Васов Тушуп, Илија Мартиновић, Крето Радловић, Илија Станков, Живко Јанковић, Никола Р. Милевић, Јован Лукић, Марко Ранковић, Васо И. Радловић, Драго Велимирковић, Миро Маркуш, Илија Јанковић, Павле Булатовић, Крето М. Чучковић, Периса Богићевић, апотекар Никола Сундичић, др

Б. Стефанели, поп Вукате Мирковић, Ристо Роговић, Јако Чубановић, Лука Ф. Ражнатовић, Чиновици поште и телеграфа и Нешо Лановић.

Митар Боров 4 фор.

По 3 фор. г. г. Вукман Ђокић, Док Маро, Лука Стијовић и поп Крсто Поповић.

По 2 ф. 50 н. г. г. Ристо Вуковић и Нешо Кулић.

По 2 фор. г. г. Нешо Бр. Поповић, Лазо Ј. Ђуровић, Ристо Перишић, Крсто Станић, Митро Ласичић, Павле Ђурић, Филип Станић, Арсо Ненезић, Панто Лукачичић, Васил Ј. Лукић, Стеван Гвозденић и Нешо Станић.

Оф. Сипан Маров ф. 5 и из његове чете Дајбабе скупио ф. 14, у све 19 ф.

Оф. Ђуро Попов из његове чете Српско, Лајковић и Митровић, скупио фор. 28 и 10 новч.

Г. оф. Ђуро Попов из његове чете сувише предаде жито кила 103, продато је за фор. 14 и 70 н.

Укупна сума добровољних прилога износи а. вр. фор. 464 и 85 новчића, од којих:

1) у Васа Радловића купљено жито кила 6061 и 70 дек. за ф. 429 и 89 н. *) дато истоме Васу за телеграф и амалину фор. 1 и 50 нов.

2) Ђирицијама који су погнали жито на Андријевцу издато им је: а) за брашњеник хљеба кила 343¹/₂, чини 18 ф. 89 н. б) за поткове, плоче и клинче њиховијех коња 9 ф. 74 н.

3) Г. В. Божу Петровићу за депешу на Андријевцу 75 нов.

4) Г. В. Пламенцу за депешу на Цетиње 30 нов.

5) Оф. Ђуро Попову за кирију жита фиорин 1.

6) Разног расхрдовања 2 ф. 78 нов. Са овим горња сума од а. вред. фор. 464 и 85 нов. потпуно је измирена.

Подгоричанин.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Нове књиге.) Примили смо на приказ следеће нове књиге:

Povjest književnosti hrvatske i srpske написао Dr. Djuro Surmin s 21 ispravom i sa 70 portreta. 1898. Tisak i naklada Knjižare Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch.) Zagreb, ulica.

Сам писац у свом предговору вели: „Знам да ово није потпуна историја литературе: али знам и то, да се тамав посао у нас још не може извести онако, како га имају други већи народи“. Па на другом мјесту: „Ако ово и није потпуно огледало свега нашег досадањег рада, ипак су претресене све појаве, бачен је поглед на сваку грану човјечијег умнога рада, а тим је већ дана прилика, како би требало затрпати све оне празнине, којих је још велики број.“ Тијем нас ослобађа од прмједаба у томе обзиру.

Писац даље вели: „Знајући за то, да је баш историја књижевности као цвијет све умне радње у народу, као сијевак свега, што изведе у свијет политички догађаји,

*, Од овога жита послато је на Андријевцу по билетима кила 6040, а при размијерању мањкало је кила 21.

ЛИСТА К.

ТРИ ДАНА ПО КРИМСКОЈ РАВНИЦИ*)

пише И. М. Калужеровић-Сарап

Неђе по-одавно, обехао сам неким мојима пријатељима и шк. друговима, да ћу у слободним часовима радити како би их од части упознао сјаверном части Крима.

Свима је познато, да је Русија непрекидна равнина, под именом „Сарматска“, преко које се протеже неколико брдских ланаца. Ланци ови дијеле Јевропу од Азије — Урал, — и вежу Црно море и Каспијско море (Језеро) — кавкаске планине. — Осим ових нам добро познатих гора — планина — можемо присајединити од части и „Кримске горе“ — које се уздижу већином јужном обалом овог полуострва. Не гледајући на то, што је јужна обала гориста и шумовита, то је сјевер, ипак равнина, коју режу неколико малих речница, и по којој — равни — уздижу се помањи гори бржуљци — хумци. — Да се не би о овоме распрострањили, оставио у своје вријеме, а сад се вратимо к нашем „тро-дневном путу.“

Спремајући се иза-раније, то сам и план пута засновао — по коме ћу путовати. Врло ми је било повољно, кад се ранијих послјетје дугог позива, провешти слободно вријеме у дом мог школ. друга, а у исто вријеме и продужити намерено. — И гле! све је то с удовољством одговарало једно другоме, и ми већ били смо к путу готови и благопоључно допутовали до његовог имана. Потоње нахођи се не-

*) Чланак овиј навидно сам у кратко из општег мог рукописа „Успомене о полуострву Криму.“

написао сам ову књигу о душевном раду двају политичких народа, који су свезани међу собом једним језиком, истим обичајима, али су их управ политичке прилике наврнуле на различне путеве, раздјелиле их у два политичка народа и ударили им два посебна смјера у књижевности. Које су им додирне тачке осим језика и обичаја, разабраће по-мни читалац из приповиједања у развијању душевнога рада; али нијесам могао ваћи толико једнаких смјера, да бих могао у једној јединственој цјелини обрадити и хрватску и српску књижевност. Јер Хрвати живе својим особитим животом, а Срби својим, потреба је за мене без икакве сумње, да се морају литерарни радови дијелити, ако се хоће дати свакоме своје. Заједнице језика и обичаја не може нико раскинути, па сам оно што је заједничко обратио у једној цјелини.

Ми ваља да будемо захвални г. писцу што нам је у једној књизи развио историју хрватске и српске књижевности, и то је по нашем мишљењу, што највише препоруча ово његово дјело. А надајмо се да ће доћи вријеме, кад ће се моћи ујединити читав умни рад и Срба и Хрвата у једној цјелини.

Али се г. аутор није строго држао онога начела, што је у предговору изрекао односно умне радње народа, као одејева свега, што изведе у свијет политички догађаји, који су раздјелили народ у два политичка народа и наврнули их на различне путеве у књижевности.

Наше народне умотворине, особито наше народне pjesме, одјевају политичкијех догађаја, који су се збили у једноме дијелу народа, а то у српскоме, дакле не могу бити одјевајем савијем раздјелили политичкијех догађаја у другом дијелу народа, и за то не могу бити заједничке народне умотворине и Срба и Хрвата.

Ово народно благо благотворно је утицало на дубровачку књижевност тако да је цвијет дубровачке књижевности — „Осман“ Гундулићев чисти одјева политичкијех прилика, кроз које је пролазио српски дио народа, ма да је уопште дубровачка књижевност одјева савијем засебнијех политичкијех догађаја — а у овој књизи је ипак слична са хрватском књижевности.

То исто можемо рећи о Качићевом „Угодном Разговору народа словинскога“, гдје одјева сва славна прошлост српскога народа, доким pjesник ни једне pjesме не посвећује славној прошлости хрватскога народа.

Толико о сређивању историје наше књижевности из старијег доба; а на папичјех дана и. п. pjesник „Протопопа Недељка“ и Медо Пуцић, који се ваља од како је почео пјевати четрдесетијех година докле је мало испред своје смрти скупио своје pjesме и дао их браћи Јовановића у Панчеву да их изда кирилицом, и словом и дјелом показивао као Србин — у овој књизи немају мјеста у српској књижевности!

Па најпослије, ко узме ову књигу, да у њој види значај ободке штампарније у православној словенској књижевности, и да се упозна са нашијем великијем pjesником Владиком Радом, неће га ни једна ни друга појава заинтересирати; тако се хладно, мимогред спомену и прва словен-

колико километара одаљено од вароши Сиперапола и само мјесто назива се „Сарчи-кијат“ (од татар. ријечи) кроз које тече мала ријека „Салтир“ — Дошавши, мој нови пријатељ г. Смерчек — брат Чех — врло ме уредно примио, гдје сам и провео више дана као гост. — Пошто сам се одморим, по његовим савјетима, ријешим сам проћи се по овој равници, како би мало упознао се с њоме. Циљ моје мале екекурсије, била је та, упознати се с културом неких пољских усјева, као и увидјети њихово стање; а такођер и упознати се од части и воћарством, које је за нас такођер важна грана.

1. Јутро и његова слика — у пољу.

Устао сам врло рано. Кад сам био готов, сунца још није било на хоризонту. Исток се авторно — руменио — као суво злато, и све је ближе појава сунца, коју ће свему дати неки нови вид, неку нову живописну слику. Но што да речем о овој дивној слици? — Све је у около дијаво, све даје човјеку неки нови вид, неку нову слику, нови живот, и човјек не може изабрати: шта највећма љуби. — Јутро је прохладно. Пољетарап лагано је струјао и њихао шарено цвијеће и зелену траву. Неуморни ратар — већ могао се видјети, гдје је забрага своја кола и мирно попијевајући своју pjesму, жури се на посао — да што више доврши док је ладина. Шева својим веселим пјевањем, давано је прхнуло у виевну и зајевала своју веселу pjesму, као да би неки мелодични звучи, што прије изазвали ратара на посао. — Вриједни људски, давно су отпочели свој доста трудни рад — кошу — и својим кривим оштрицама жури се, што више одкоса одвојити док сунце пригасне. Он се стара и често попијева: „Зазвои

ска штампарнија, и pjesник, ком се све Српство клања као своме генију!

Као што се види из цијеле књиге, аутор је цун духа помирљивог у српско-хрватскијех односима: тијем је виша штета што се у овој књизи није држао становишта, дајући свакоме своје, како је која појава одјева политичкијех догађаја српскијех или хрватскијех, и што није једнакијем настојањем гледао да расвијетли по заслузи те појаве међу Србима, као што је оне међу Хрватима; јер тако шћаше његова књига омплити међу Србима — на велику корист српско-хрватскога братскога споразума, за којијем очевидно тежи и др. Шурмин.

Ипак, како рекосмо, приповиједајући развио хрватске и српске књижевности, и тако спајивши их у једној књизи, и ако не у једној цјелини, др. Шурмин учинио је један корак напријед к зближењу рођене браће, а што није пошао и даље, можда су тако захтијевале данашње прилике, у којијема се налази.

У књизи има 21 факсимиле најстаријих наших књижевнијех споменика и 70 портрета, у опће добропогођенијех, али они Владике Рада и Сундичића њима нимало не наликују, а Ђула Пјесника — врло мало.

Техничка израда књиге као и артија не могу се боље жељети, и ово штампарско издање служи на част штампарније из које је изашла.

Књига у формату велике четвртине има 317 страница, а у добром повезу цијена јој је 4 фиорина.

(Женски заводи и Клоостери.) Вриши — Оравца — Темишвар — Менциген — Минхен — Цирих — Париз. Написала Ј. Сладојевићева, управитељица Вишег Завода за васпитање дјевојака. Биоград, штампарија код „Просвјетѣ“ — Хоровица, 1898. Цијена 50 пара дина.

(Черногорскиј Владика Петар I.) Лазари Поповића. Киев, типографиј Имп. Университета св. Владимира. Н. Т. Корчек Нивичкаго. Михайловска улица, д. 4 — 1897. Цијна 70 ком. с. перес.

Уз ову своју радњу аутор је до-дао њеколико писама св. Петра, која је у „Просвјети“ печатао.

Соко-Вања. Израдили д-р П. Дојић и д-р В. А. Поповић. (Сав приход од ове књижице намијењен је „Друштву за уљепшавање Соко-Вање.“) Биоград, парна радикална штампарнија, 1897. Цијена 50 п. дин.

Практично крокирање. Упутник за свакога ради брзе обуке у крокирању, са сликама. Написао Радослав Космајц. Издање војне и државне књижаре Мите Стајића у Биограду. Штампарија краљ. срп. војног министарства, 1898. Цијена?

Извјештај о заводу за образовање и васпитавање глувониијеме дјете Друштва „Краљ Лечански“ у Биограду за школску годину 1897—98. Биоград, електрична штампарнија Д. Димитријевића, 1898.

Збирка 200 српских игара и pjesама са текстом за 1 и 2 Виолине, приредно Ст. Ј. Николић. Издање трговине код Глобуса, Биоград. Цијена 4 дин.

косо, заблестај кругом и т. д.“ Неуморна и трудољубива пчелица, као да је одоцни-ла, живо се погнала и хита прије сунца поздравити се и заљубити са росним цвије-тићима, старјући се, што више набрати свој потребног нектара, а тијем и приче-кати уз љубљење цвијетика, док јој се осу-ше мрежаста крилоца. — Тамо подаје, лаки повјетарац доносио пријатно птичије гласе — пјевање — које су оне давале на обилжењем дрвећу, и тијем увећавале ову слику. — Добри пастир са мирним етадом већ се могао чути уз весело звижање и поболни звон његовог припенца етада — поњеног чакрара — звонара — гдје мирно мећући се одаје поболно-тихи звон — гдје и није остало стадо у дуги ланац — на челу којег се он дичи. — Поред свега овога, није мирно било — по се могла истрјерати и по која пренелница, гдје уз свој плавни полет, упушти се ни-ско над земљом, као да се боји одавити у виевну. — Не гледајући на њен тихи полет и мирно надање, ипак није било мирно, јер је понекад она изазвала младог зечина, који бојећи се, спреми се бјежати, окрећући се, устављајући се, како би што више удовољих природно-длазећих звуку, и одио их собом у свој грм. Све је ово дивно, све је чаробно и све слади душу човјекову. Слика ова није се дуго дужила, док се од једном сва засија као злато, обасу се живим пламеном, сјајним блеском грану јарко тунце. — Оно желе-ћи се изгледати ове љепоте, обасјавало је потоњу постегено, и тијем јој давало по-степен-поми живописни вид — љепоту и пријатност. Мало по мало све се је поче-ло мијевати. Сунце је постепено узвишено се, и поставило топице — и тијем на све у круг дјејствовало. Шева је пресекла пјевати и почела се кловити у свој зак-

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

(О сузбијању туберкулозе.) Ингле-ском парламенту поднијет је извјештај о озбиљним опасностима, које долазе с упо-требом млијека и меса од туберкулозних животиња. Из тога извјешћа доноси један научни лист ове појединости:

Законским прописима, који се односе на преглед меса, ми смо у опште сачували од опасности, да би се могли од туберку-лозног меса разбољети. Али са млијеком стојимо са свим другачије, јер продаја мли-јека, са здравственог гледишта, није у истој мјери законом уређена. Док је у Њемачкој употреба некуваног млијека у опште слаба, докле у инглеској влада од-вратно према вареном млијеку; тако и самој дјечи дају већином неварено млијеко. Зато и предлози комисије, који се односе на савјетовање о предохрани против опа-ности, што долазе с употребом меса и млијека од туберкулозних животиња — имају за Инглеску велики значај. Али и за нас су резултати тих савјетовања од великог интереса.

Какве се ствари у инглеској тргови-ни са млијеком дешавају, показује извје-штај те комисије. Тако н. пр. у Глазгову на кланици поништен је леш једне, иначе добро украшене, краве, јер је био сав ту-беркулозан. А та је крава, све до дана кад ће бити заклана, давала млијеко, које се по трговинама продавало. Ваља добро запамтити, да је од туберкулозне жарве далеко већи број оних, који су се мајиним млијеком заразили, и да је само 0.3 до 0.4 проценат туберкулозних телата, која су се као таква отелула.

Непитување дакле туберкулозних обо-љена млијечних злијезда или вимена, није само по томе важно, што чуча људе од опасности, која им пријети, него и ради сузбијања туберкулозе међу говедима. Пред-лози комисије у главноме они су:

Штале треба да стоје под полицај-ским надзором; за свако говече треба до-вољно ваздуха, свијетлости, савршене чистоте и што је могуће више простора. Даље, треба ставити у дужност свакоме, да чим примијети да су вимена обољела, да то одмах јави власти; а продајне млијека об-везати, да у свако доба морају тачно об-вјештење дати, одакле млијеко узимају. Још се препоручује, да се млијеко од вре-мена на вријеме аналише.

А што се тиче сузбијања тоберкулозе међу жарвом, комисија предлаже принудно, али бесплатно испитување свију говеда помоћу туберкулина. Она етада, у којима би се сумњива грла налазила, ваљало би нарочитим санитарним прописима подржи; болесна или сумњива грла требало би с мјеста издвојити или убити. А сопствени-цима би требало држава или општина да штету накнади.

(Узроци главобоље.) — Један ингле-ски лекар за живчане болести саопштио је своје мишљење о разним главобољама, од којих пате људи. Многи мисле, да је једна главобоља као и друга, и да према томе један лијек, који је утолио болове другоме, мора и њему помоћи.

Ово је мишљење са свим погрешно. Свака главобоља има свога узрока, који се познаје по начину и мјесту бола. Ако се осјећа непријатан притисак на челу

доп. — Мирна пчелица већ је слободно запела pjesму и полетјела, мирно градећи здрављати — шарено цвијеће. — Препе-лица и зечини готови су сакрити се од сун-чане припеке, и почели о другок мислити. Ратар, већ у највишем послу пјевају своју pjesму и са знојним челом врше свој рад. Косачи већ су подигли свој сјен — хлад мирно се усјели и радујући се гледају на своје већ оборене одкосе, намјеравајући се узети другог посла. Неки, или: мирно кује своју косу и уз удар чекића појева своју pjesму, или се стара њу што љепше уде-нти. — Други опет заупио и јумори-стичким погледом уловио у даљини тачку и са ње не миче ока, извијајући густе ди-мове. — Трећи опет, све је ово свршио и узео се највишијег посла — предручка — како би поткрипио своје истрошене часове и припремио се сунчајој пеци. Пастир са етадом мирно се шире, а веселе птице све више престају пјевати и скривати се у своје хладове. — Благодарни овом посте-пеном хућању и промјени, јавља се на сцени нови пјевац — зрикавац — цикавац — који користећи се овом тишином запјевао је своју pjesму — цикање — која је мирно проламала ову тишину. Све ово кућање, бивало је мање, или више занимљиво и промијенило јутрњу слику. — Дужећи се ово стање тихо, на једном, онако се неки шум, који се сваког секунда становно ближи, и, најпосеје се могао и вишети. То је био железнички влак — железница — који као да би подржао ову веселост, као муња летно је по својој прузи, и губито се у даљини. —

Сладећи се овом љепотом, узео сам правац пута сјеверном страном. Идући даље, што да видити? Сунце је неизмјерни поглед — велики простор — њиве и лива-де. Њиве су засијане већином стржницама,

одмах над очима и ако наступа несвјестичност (заношење) и изгуби се апетит, онда је томе покварен желудац једини узрок. Мало гладовања, најпречије је лијек противу тога. Ако је бол на челу веома јак и са грозничавим стањем, онда је у почетку каква тешка болест, и ваља одмах љекара упитати за савет. Трајан бол на челу без грознице, несвјестичности и т. д. показује, да у плућима није све као што треба. Ако често наступају болови у потиљку, онда је врло потребно прегледати приуцигеру. Сијенајући и вртећи бол оба слична она, знак је малокрвности, а јака једнострана главобол показује врло велику нервност. Тај се бол може утјелити са неколико часова мира у смраченој соби. Ако је бол чак горе на глави тако, да се има осјећање, као да је чitava цента тјеме притиснута, онда је готово сигурно, да је томе узрок умно напрезање. У таквим случајевима бар за дванаест часова обуставити сваки умни рад, који захтјева дубоког размисљања, иначе може доћи до озбиљног разболитија мозга. Ако болови наступају са малим прекидима и пролазе кроз цијелу главу, онда су они реуматични и постали су усљед назаба или промахе. Противу овога ваља главу отоплити и добро се изнјошати у купатилу. (Н. Здравље.)

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Поткресивање шума.) Не глудајући на то, што је теоријом и праксом доказано, да лишће има велика удјела у храњењу шумскога дрвећа, и сваки се може увјерити, да млада шума, а нарочито смрчева, тек тада може расти у висину, ако она својим гранама засјењава земљу и ако има довољно простора за разгранавање; у том случају дрвеће моћи ће и у дебљину да расте, т. ј. оно ће тада дати већу масу у дрвету по у случају, ако је дрвеће степеновано да се с тога не може разгранавати. Горње дрвеће у средњим шумама, дрвеће високе шуме које се развија у слободи, које има довољно простора, свесколно дрвеће по крајевима шуме итд. ако је подједнаке старости и ако су повољне прилике у највише случајевима показују два пут већи прираштај у дрвету од дрвећа које се развија у склопу. Из тога на сваки начин излази да пораст дрвећа у великој мјери зависи од разгранавана круне њихове, али што је свједоко, од количине лишћа која је у круни, и да се због скривања грана, а тиме и уклањања лишћа сузија у неколико и сам пораст дрвећа. То се најбоље може примјетити, кад се сравне оне шуме које су још поткресане са шумама код којих овај рад није извршен. Дрво, које је још поткресано расте прве године повољно с тога, што оно за стварање љетораства и годишних претенова тропи резервну храну која се ту задржала од прошле године, по у другој години пораст у дужину и у ширину знатнији је, биљка примјетно кућа и то све дотле, док се круна јаче не разгранала т. ј. докле на њој не буде већа количина лишћа. Ако се јаче поткрешу четинари, а нарочито смрча, то ће они више боловати па и угинути.

Кад је овако у ствари, онда сваки може доћи до закључка, да поткресивање

никако није згодно средство за повећање доходака шуме, и да се по томе оно не смије сматрати за неко правило. При свем том поткресивању се мора поклањати велика пажња у шумама са којима се интензивно газдује. Тако негу ваља предузети у мјесовитим шумама које се састоје из врсти које полако расту и које брзо израшћују; у шумама, које су неједнаке старости; у шумама, које се подижу на природан начин у циљу да се добије дрво за различне израђевине; у шумама које се подижу правилном пробирном сјечом и у средњим шумама, а у правилим високим шумама поткресивањем се добијају лијена стабла јер је дебло чисто од грана.

У правилним подједнако старим и густим високим шумама, које се састоје из једне или из више врста које расту подједнако брзо, мора се поткресивање ограничити само на суве гране; овај рад не треба прије отпочети, док се шума не склопи, јер она нема никакву другу задатку, него да се тиме спречи те да у стаблу не зарасту суви патрњи. Ако се жели да се поткрешу и оне гране које нијесу са свим суве, онда прво поткресивање тих грана треба извршити у доба, кад се и после чишћења сувих грана не би могло лић право кроз шуму, т. ј. кад су те гране у висини дебла испод два метра. Кад би се поткресивање раније извршило, онда би се морале сјећи и свјеже (зелене) гране. Поткресивање је потребније предузети код дрвећа које ће се употребити за разне израђевине не код оног које ће се употребити за гориво, потребније је код врста које имају тврде гране т. ј. такве које споро труну, као нпр. код јеле и смрче, него код оних код којих гране чим се осуше а оне саме опадају као што је случај код многих лишћара и код бора и ариша. Пошто се поткресивање жели постићи само техничком употребом то га са привременог гледишта треба предузети једино у случају, кад се за њ не мора плаћати, или кад се сви комади покрили дохотницама од појечених грана.

У мјесовитим шумама, које се састоје из двојаког дрвећа т. ј. из дрвећа које брзо расте и дрвећа које споро расте а међу тим се обје врсте желе за дуже вријеме очувати, онда ваља поткресати оно прво које брже расте, те да се тиме да могућности да се правилно развије и ово друго дрвеће које споро израшћује. Ово поткресивање не треба почети прије док врсте које брзо расту не падну у порасту оне врсте које споро расту т. ј. док не прекрије вршне гране или док им у толикој мјери не одузму свјетлост и водене талог, да се не могу правилно развијати. Кад се после поткресивања опет тако што примјети, онда овај рад ваља — поновити. Боље је, кад се поткресивање врши у мањој мјери, а да се чешће понавља, него кад се врши у јачем степену а да се ређе понавља. По себи се разумије, да ће поткресано дрвеће у својој развијану у толико више поустити, у колико је више грана са њега на један пут уклоњено; по ова околности није толико од утицаја, јер се губитак у прираштају поткресаног дрвећа надокнађава већим прираштајем онога дрвећа, које је дотле било прекривено. И у случају, кад се од оних врста које брзо расту жели до зрелости задржати само неки број дрвета, треба поткресивање

вршити на овај начин дотле, док шума не зађе у средњу старост. Поткресивање дрвећа које споро расте, врши се онако као и код густих шума које се састоје из једне врсте.

Поткресивање шума које се састоје из врста неједнаке старости, врши се скоро на исти начин, као и код шума, које се састоје из врста које споро расту и које брзо израшћују, т. ј. и у овом случају ваља поткресати са старог дрвећа дугачке гране у оноликој мјери, колико је то потребно па да се млађе дрвеће не прекрије. При поткресивању старог дрвећа потребна је већа пажња на при поткресивању млађег дрвећа, зато што на старом дрвећу теже зарашћују ране које се производе поткресивањем.

Поменутих се правила ваља придржавати и при поткресивању дрвећа које има велику круну, и то у случају кад се задржава дрвеће за сјеменаке, кад се врши проредна сјећа сјеменака, и у шумама, код којих је правилна пробирна сјећа, а томе раду треба указивати толико већу пажњу, у колико ће се и поткресано дрвеће за дуже вријеме ту задржати. Кад се поткресивање не врши као што треба онда дрво често труне те се тиме причињају више штете, но користи, па је с тога свакојакотребно да се тај рад врши врло пажљиво.

Од већег је значаја поткресивање горњег дрвећа у средњим шумама. У колико је горње дрвеће чистије од грана, у толико је већа његова вриједност за различне израђевине, па напредоваће добро и доње дрвеће јер неће бити прекривено. С тога, што има мало врста, које се у слободи саме чисте од грана, то је онда без сумње потребно да се у овоме учини вјештачка припомаћ. Но да би ова припомаћ могла бити и од користи и да употребна вриједност горњег дрвећа не бити ништа изгубљена, то се и поткресивањем мора по могућству отпочети што раније. И кад горњем дрвећу буде 50—60 година може се оно поткресавати, но код старијег дрвећа овај се рад не дозвољава и то у толико више, у колико су гране дебље. Многе дупље на старом горњем дрвећу, погоршавају му у велико вриједност а ове поглавито долазе због тога, што је поткресивање вршено с мало пажње. У осталом, при овоме послу не треба се ограничити само на ону годину кад ће се посејни доње дрвеће, већ је боље, ако се у то вријеме поткресивање предузме у мањем степену, а нарочито, ако се горње дрвеће састоји из четинара, — па се тај рад понови у доба, кад се доњим дрвећем земља покрије. Са свим је добро, ако се поткресивање врши у исто вријеме кад и просеивање.

Само поткресивање треба извршити по могућству тако, да се стабло што мање повреди, и да се тиме проузроковане ране потпуно залијече, зарасту. Ради тога треба сјећи само тање гране и ове поткресати да пресејек буде раван са површином дебла т. ј. да не остане никаквих патрњи, јер се само на тај начин може очекивати, да ће дрво пребољети, т. ј. да рапа неће прећи у трулење. Тако ваља поткресивати и младо и старо дрвеће, т. ј. поткресивање да зајек буде раван са површином стабла, треба увјек припомаћити поткресивању, гдје на стаблу остају патрњи.

сећајући, већином раде земљу туђу на поље или је узимљу на афит — премда има и газда врло богатих.

Идући тако, по свему сам питао, што су ми по могућности објасњавали. — Дошавши до имања једног богатог руског сељака, зауставио сам се, гдје сам и обједовао. После другог говора, он ми почео је причати: да има ове године врло мало земље под озим; и то: под шеницом 70 десетина; под јечмом 10; под ражем 10; под овас 5 десетина. — На ове ријечи, ја га погледах и насмијах се. — За тим он ми поче причати: колико их труда стане сјењаче, жетва, вршица и други радови: говорећи: како рано почињу, а докран доцнију! — Био сам зачуђен кад сам видео, да пожељену шеницу и др. праве купе вилама у гомиле као сијено, и сдијевају у пластове — купе. — Видећи ово, ја ћу упитати мог говорника. На моје питање, он је све подробно одговорио — говорећи: да околику силу шенице, неби човек иначе никад свршио, и необраћући пажњу на вас расход, мора тако да поступи. — Истина, расход је велик, али је и гомила, па се може и опростити; дочим онђе гдје је мало, мора се иначе пазит и радити.

После другог разговора, најпосеје опростио сам се са мојим пријатељем и његову савету пошао даље. Идући тако готово цијели дан, свуђе сам био еријетан и лијепо примљен, што је био доказ браћког осјећања. — Они су били врло ради, кад су добили прилику говорити, и упавит неколико ријечи о нашим крајевима. Њих су врло занимале наше горе — од којих су и они многе спомињали и увјерчиво питали: да ли је истина то, што о њима говоре? На ове ријечи били су задовољни, кад су били извјешћени и увје-

При поткресивању ваља употребити лако, оптро и добро назуљено тестере, јер се њима понајлакше може овај рад тако извршити, да пресејек буде раван с површином дебла и да се стабло што мање опште. Сва друга орођа сјекире, брадве и косијере и т. д. ваља избјежавати и ако би се по нужди и она морала употребити онда и у тој прилици ваља пазити да је засјек раван с површином дебла и да се стабло (кора) не повриједи. Засјек треба да је гладак, а ако је повелик, онда је добро да се и катраном пражмаже.

Поткресивање је најбоље предузети касно у јесен и рано с прољећа т. ј. у вријеме, кад сокови не круже кроз биљке. Због тога у прољеће и у лето кад сокови круже кроз биљку не треба вршити овај рад.

Из најпрјед наведеног могу се извести ова важна општа правила:

1. У густим — склопљеним шумама, које се састоје из врста које расту подједнако брзо и које су подједнаке старости, треба поткресивање ограничити само на суве гране и оне које би сметале правилно развијању дрвећа.

2. У шумама, које су неједнаке у порасту и неједнаке старости, поткресивање треба вршити код старијег дрвећа и ово толико пута поновити докле је то потребно па да се у порасту потпомогне млађе и потчињено дрвеће.

3. Поткресивање горњег дрвећа у средњим шумама треба по могућству предузимати код млађих дрвећа пазећи при том да се што мање сјеку дебеле гране.

4. Поткресивање не треба вршити у младим шумама које се нијесу добро склопиле, т. ј. које нијесу добро земљу засјејале, покриле, и ако се овај рад предузме, онда треба припазити, да се дрво сувише не поткреше; и

5. У ријетким шумама, у шумама подједнаке старости, затим у шумама које се састоје из једне врсте и у мјестима у којима гране немају никакве вредности, треба поткресивање избјежавати и ово само у толикој мјери предузимати колико је то потребно у погледу што боље развијања потчињеног дрвећа.

„Тежак“.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 13 августа.

(Личне вијести.) Високопреосвештени Митрополит г. Митрофан повратио се с вода. — Началница дјевојачког завода г-ца Мертваго отпутовала је у Петроград. — Г. James Bourchier, коресподент „Темеса“ бавио се ових дана на Цетину, и имао је част бити прихућен на удјену код П. В. Господара. С Цетиња је пошао у Скадар, одакле ће преко Подгориче у Никшић.

(Из Митрополије.) У пећељу 9 тек. мј. у вјечност се преселио Високопреосвештени прото Јован Говедарић, Херцеговац — настојатељ манастира Ждребаника, у 80 г. свога живота, који је за ријетко редодубље достојно признање добио од Његовог Височанства Господара, добилиш уграу вишереженога манастира, у коме је више од 20 година примјерно и мудро управљао као достојни служитељ оцара Господњег. Покојника су свечано опојали 8 свеште-

рени. Пошто сам провео готово сво вријеме, најпосеје пољем даље, гдје су ме похрватили и умолжавали: да се не уставам међу немачка села — колоније — говорећи: да не заслуужује. — Опростилиши се с њима пошао сам против њихове молбе, и зашао кроз њихова села. И чудно зато, куда год пролазиш, да не виђеш једног немца, који би изашао и показао своје имање; дочим неки руски сељаци, одмах су ме радо примили. По њиховим ријечима а и мом убјеђењу, могао сам а и могу закључити да не сједеју, но је гријех посјетит њихове неуљудне домове и чинит да се тиме ками — горде. Куда год се окренем, свуда видим га, гдје изобразила најнижег немачког типа, и тако је непријатан, да човјек не жали заминут далеко, тек да се не сријета са њиме.

Благодарећи овом неучтивом пошупању и негостопримству, а уједно и мојим антипатијама које осјећам к њима — нећу ни у прилог њихов рећи ни једне. — Био би гријешно, кад би читаоц помислио, да ја један овако говорим; ово говоре и рећи ће сви они, који их знаду, или су се ставали с њима. — О овоме добро знаду и прају их наша браћа, Руси и Чеси, који живе међу њима.

Тако сам прошао и прегледао мали комадић ове равнице, а сјутри дан напустио сам узет други прават.

(Свршиће се.)

чији се клас побожно приклоњено к земљи, ће глудајући ову просторију, саме са уса-на току ријечи нашег узвишеног Књаза-пјесника, у свом дјелу „Балканска Царица“ — „Пшеница с жути, ко суво злато и т. д.“ — „Ливаде примјају други вид. По њима се разиграли вјешти косачи, лижући својим оштрицама пшеницу и обрађујући зелену траву. У овај рад, косач весело цијева, и тијем, као да умолжава вјетар, да се што боље пожури и његово ознојаво чело разхлади. Тако ће се свршава пируко ливада, опет почињу комади под пшеницом, ће иза њих други под јечмом, ражи, овсом и др. Напави се у средини овог животниог простора, око не може мира наћи, нити наобрати своју одморну тачку — да почине. — Балци се поглед на другу страну, опет се види зеленило, по неколико десетина (1. дес. 6. рала) све кромпир — кртола — бујице растући. Потоња — кромпир — засађен је у брадама — редовима — ће се прашење — огртање — врши нарочитим плугом — огртачем — ће се у исто вријеме могло виђети: ће је упрегнут по један коњ и мирно вукући плуг — производи се брзо и рационалан рад — огртање. — Ово се није прошло, а већ се јавља други рад — жетва стрњина. Радосни ратар, дошао је и радујући се богатом и чистом раду, припрема се к жетви.

Потоња врши се машином — жетелицом — ће се упрегне два или више коња и радњу врше. Рад као и устројство саме машине, било би дуго описивати, и што је готово познато. Преставити себи не можете, како је дивота виђети по неколико оваквих машина, ће се развијају по извјешеном простору; и, уз шкритицање кода и оног поља обара све, што се пред њоме паће — ће после помоћу гребула остаје на наруча — гомиле — на страну, од куда

иде у копе. — Ступајући у разговор, они — сељаци — много су доказивали: да, жетва и др. радови без машине не вриједи што је и факт — него у крајњем случају — ће се жетва није вршила машином, радила је коза — дочим ери није. Али су били врло зачуђени кад сам их увјеравао да у неким мјестима жетву врше ериом — што су на свиду пошјервали. — Имања — газдинства — ова, већином припадају немцима, татарима и малим дво руским сељацима. Немци живе богато, а већином су досељени, и у овој равници засновали читаве колоније — села. — Има један њемац (фелдфејл) он је тако богат, да сам незна чегу неће има. На његовом имању живе неколико села. О његовом богатству и имању има читавих анегдота. Ево пга су ми причали: „Кад је путовао, ушао је у једној гостионици и сједећи чуо, дје се два господина причају и хвале се о свом богатству и др. Он чујући сједне ближе, и чује како један говори: да има више од 10.000 оваца. На ове ријечи, овај се њемац насмије, дје га оба господина питајући погледаше. Њемац смијући се рече: чудни сте ви газде — кад имате толико оваца — но, опет и ја се не стидим мојега кихућа.

— Колико ви имате оваца? упиташе оба —

— Оваца не знам, само знам да имам више од 10.000 овчарских паса, и туј је мало. — Чујући ово, оба господина погледаше се и престадоше се хвалити.

Осим њемачких колонија, има неколико и чешких, који се никако не могу сложити с првима. Како један тако и други баве се земљорадњом, еточарством, воћарством и др. Немци поштују на сиром Руса врло слабо, и кад Немцу шака паче неће жалит му копуљу с леђа скинут; благодарјећи чему је немир свјуда. Руси

ника, и у понедељак 10 тек. мј. сахрањен је у истој манастиру на јужној страни цркве, за олтаром гдје се био слагао велики народ како из Данилова-града тако и из околиних села, да укажу достојно поштовање брату Херцеговцу, који је посљедњег рата село Братачи у округу не-весинском оставио, борећи се за народно ослобођење.

Бог му покој дао, лака му земља коју је примјерно љубио и вјерно служио!

Ф. Р.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БЕЧ, 9 августа. — Румуњски Краљ и Краљица, на путу у Рогатац, стигли су овдје, гдје су се састали са србијским Краљем Александром, срдечно се поздравили и неко вријеме разговарали.

МАДРИД, 9 августа. — Силве-ла је изјавио да се кортеси имају хитно сазвати, и да је готов да при-ми владу ако га круна позове. „Ин-берал“ тражи да се успоставе уставне гаранције, да јавно мињење и парла-мент узмогу расправљати услове мира.

ЊУЈОРК, 9 августа. — Стигла је ескадра Сампсона.

МАДРИД, 10 августа. — Зва-нични кругови оповргавају вијести о појави карлистичких чета или републиканских, и изјављују да мир влада у свој Шпанске. Дон Карлос је забранио сваки чин побу-не, а републиканци су у раздору и с тога немоћни.

РИМ, 10 августа. — Пана је поводом свечаности св. Јоакима при-мио кардинале и прелате, те нагледа добро расположен.

ХОНГКОНГ, 10 августа. — Подморски телеграф између Хонгко-нга и Маниле опет је успостављен.

ЛОНДОН, 11 августа. — Здра-вље Принца Галеског је врло по-вољно.

ПЕТРОГРАД, 11 августа. — За вријеме бављења на острву Са-халину пруски Принц Хајрих на-здравио је Цару Николи као једноме од најискренијих пријатеља Цара Вилхелма. Принц Хајрих ће посје-тити Владивосток.

КОПЕНАГЕН, 11 августа. — Стање здравља Краљичино све исто.

ПАРИЗ, 11 августа. — Отво-репи су мирно генерални савјети; већином су изабрани пређашњи прес-једници, и између њих Кавенак у Лемансу, који је рекао, да под ре-публиканским режимом влада не може вршити хитне послове без по-вјерења опћег гласовања. Тако исто народна војска не може бити јака него када је извјешто, да они, који њом управљају, уживају повјерење народа.

БЕЧ, 12 августа. — Министар пресједник Тун и министри Кајца и Бернрајтер пошли су у Будапешт, да поставе преговоре о компромису.

БИОГРАД, 12 августа. — Ка-сациони суд потврдио је осуду Па-шића на 9 мјесеца тамнице.

ЊУЈОРК, 12 августа. — Из Хаване долази депеша да је Гар-ција дао оставку на заповјед ку-банске војске (устана). Оставка је примљена.

БУДАПЕШТ, 12 августа. — Конференца министара аустријских и угарских трајала је 5½ ура, и наставиће се сјутра.

ВАШИНГТОН, 12 августа. — Макинлеј је саставио комисију за утачање уговора мира, којој је дао напук, да не прима мање од остр-ва Лузона.

САНЖУАН, 12 августа. — Лука је отворена бродовима свијех народа.

МАНИЛА 12 августа. — Акви-налдо је наредно устанима да поло-же оружје. Морит је преузео вршење гувернерске власти.

БУДАПЕШТ, 14 августа. — У конференци министара расправљени су модалитети компромиса. Копачна одлука ресервирана је министарским савјетима. Аустријски министри повратили су се у Беч.

ИШЛ, 14 августа. — Цар је отпутовао у Беч.

ОБЈАВА.

Који од к. ц. питомца нијесу још поднјели Министарству Про-свјете увјерење о раду, успјеху и владању у прошлој шк. години, нек то учине најдаље до краја овог мјесе-ца, у противном случају губе стипен-дију, као год и они, који нијесу поло-жили испит с довољнијем успјехом.

Цетиње, 2 августа. 1898.

Бр. 696.

Министарство Просвјете
и
Црквенијех Послова.

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Предавања у К. Ц. Државној Гимназији на Цетињу почињу иду-ће 1898—99-те школске године 1 септембра.

Уписивање ученика бива у кан-целарији гимназијске Управе 28, 29, 31 августа од 9—12 сати прије подне.

У први разред Гимназије при-мају се они ученици, којима није мање од 10 ни више од 15 година, који су свршили четврти разред основне школе најмање с добријем успјехом из свију обавезних предме-та, и који уз то надрже пријамни испит.

Сваки ученик дужан је донијети крштеницу и сједоцу. Без тога се не може шједан уписати, а тако исто не може се уписати преко другог.

Ученици осталијех разреда дужни су при упису показати школ-ско свједочанство од потоње године.

Послије одређеног времена неће се нико примити.

Сваки ученик, који жели посје-ћавати ову гимназију, дужан је имати вазда предно прописано одјело и то два пара горњег: 2 цамадана с ру-кавицама, 2 гаће, 2 докољенице и до-вољан број бијелог рубља и чарапа. Цамадани нек су од добре *просте црвене свиле*, која не плави, само са по 3—4 црна гајтана, без пуца; плаве гаће од ране или свиле, која не плави. Од обуће сваки мора имати уредне црвене; опанке могу уче-ници носити само кад је суша. Сваки мора имати горњи огртач — капут за зимско доба.

Без горе споменутог нек се не пријављује ниједан ученик, ни нови, ни досадани.

Цетиње, 12 августа 1898.

Управа Гимназије.

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Предавања у К. Ц. Богослов-ско-Учитељској Школи на Цетињу почињу идуће 1898—99 школске го-дине 1 септембра.

У ову школу примају се мла-дићи православне вјере, који су свр-шили четири разреда гимназије и имају свједочанство првог реда.

Ученици уписују се у ову шко-лу 28, 29 и 31 августа. Уписивање бива у канцеларији ректората од 9—12 сати прије подне.

При упису дужан је сваки уче-ник показати свједочанство од по-тоње године учења.

Цетиње, 12 августа 1898.

Ректорат
Богословско-Учит. Школе.

Шћепан (Стеву) Иванов Луко-вац из Горње Мораче пма 16 година отишао је у Србију, одакле је пре-пиао у Бугарску а отолен у Русију. До назад осам година јављао се својима из Одесе, али од 1890 го-дине никаква гласа о себи давао није. На молбу његовог оца умољаје се сваки онај који би штогод о по-менутом Шћепану (Стеву) знавао да би извјестио

Министарство Инстр. Дјела.

ОБЈАВА.

Пошто су двије куће Бута Ме-мовића које постоје у овој вароши на кантуу улице Иван Бегове, које су износене биле на јавну продају објавом од 5 Јуна 1898. Број 1097 у четири броја „Гласа Црногорца“ до 1 Августа ов. год., давале саспи-јом ниску цијену; усљед чега се овијем продужава продаја речених кућа до 1 Септембра ове год. којег ће се дава подисати понудиоцу највише цијене; исплата кућах про-дужике се купцу до први Јануара 1899 године.

Овијем се позивају и сви дужни-тељи Мемовића да присуствују 1 Септембра ове године у овој Управи кад ће бит продаја истих кућа.

Цетиње, 4 Августа 1898.

Број 1454.

Управа вароши Цетиња.

(3—4)

ОБЈАВА.

Овим се износи на јавном ишкан-ту двокатна кућа Бута Мемовића, која постоји у Старој вароши са обором и зградом која истој припа-да; а тако исто и пола млипа нала-зећег се на Рибици — за измир његових дугова.

Ко би желио купити поменуто имање — тај нек се пријави потпи-сатој Управи 14 августа ове год. ће ће се речено имање потписати тога дана понудиоцу највише цијене.

Број 827.

Подгорица, 13 јула 1898.

Заступник управитеља вароши
Стеван Раичковић.

(3—3)

ОБЈАВА.

Овим се износи на јавном ишкан-ту двије бутиге Нема Мићова Зе-ћаница, које постоје у Миркову Варош, у тако званој „Књаза Нико-ле улици“, близу главне пјаче.

Ко би желио купити поменуте двије бутиге — тај нека се пријави потписатој Управи 18 августа ове године, ће ће се тога дана речене двије бутиге потписати понудиоцу највише цијене.

Број 877.

Подгорица, 21 јула 1898.

Заступник управитеља вароши
Ст. Раичковић.

(3—3)

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан до Цетиња за Котор у подне — осим: *сриједи* кога дана полази у 8 сати у јутро и стиче у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним паро-бродом Унгар.-Хрв. Друштва који по-лази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим петка ког дана полази у 10 сати прије подне и стиче у Котор у 4 сата по подне, има везе са брзовозним парабродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трст.

Из *Котора* за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиче на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из *Цетиња* за Подгорицу пола-зи сваки дан у 12 сати на подне и стиче у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из *Подгорице* за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиче на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из *Подгорице* за Никшић полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиче у Никшић у 11 сати пр. под.

Из *Никшића* за Подгорицу пола-зи сваки дан у 12 сати на подне, стиче у Подгорицу 6 сати по подне.

Цетиње, 12 маја 1898.

У п р а в а

Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

ОБЈАВА.

Продајемо из слободне руке нашу кућу која се на-лази у „Главној Улици“ на *Цетињу*, између кућа: Марка Иванишевића и Јована Пи-пера.

За погодбу обратити се потписатој

браћи: Петар и Митар Почек.

(2—3)

ОБЈАВА.

Ко је рад имати добру *шиваћу машину* да плаћање не осјети, нек се пријави у мо-ју радњу усмено или писмено.

Заступник оригинал Сингер Машина за *Црну Гору*.

Цетиње, 24 Јула 1898.

Ристо Рундо

(3—5)

обућар.

О Г Л А С.

GRAND HOTEL NATIONAL.

Wien, II., Taborstrasse 18.

Од вада на гласу Хотел за фамилије, на ново уређен. — 200 соба по 1 фор. а вр., у коме се не рачуна ни послуга ни освјетљење. — Купатила, п. кр. брзојавни уред и штација телефона у кући. *Удобан намјештај за посјетиоце јубиларне из-ложбе. Не повишује се цијена за ври-јеме изложбе.* Жељезнице и парних лађа пристаниште у непосредној близини. Веза трамваја и омнибуса из куће на све стране.

Изврсна рестаурација.

Особе бивају дигнуте на горње бојеве помоћу машина.

(14—16)

F. M. Mayer, Besitzer.